4.3.2021

Kamppi Elina

Finanssiala ry

HE 255/2020 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Finanssiala ry:n täydentävä lausunto työeläkevakuutusyhtiöiden kohtelusta

- Talousvaliokunnan kuulemisessa 25.2.2021 Aalto-yliopiston professori Markku Kaustia otti kantaa sen puolesta, että suomalaiset työeläkevakuutusyhtiöt ulotettaisiin EU:n kestävän rahoituksen tiedonantoasetuksen (2019/2088) soveltamisalaan.
- Kuten HE 255/2020 vp:ssa todetaan, työeläkevakuutusyhtiöiden kohtelu on STM:n selvitettävänä. Finanssiala ry (FA) on laatinut asiaa koskevan ehdotuksen, jonka haluamme tässä saattaa talousvaliokunnan tietoon.
- Mielestämme työeläkevakuutusyhtiöitä ei pidä asettaa suoraan tiedonantoasetuksen soveltamisalaan. Kestävän rahoituksen sääntelyn tavoitteet voidaan toteuttaa työeläkevakuutusten osalta kansallisilla lakimuutoksilla. Näin vaatimusten toteuttamisessa pystytään huomioimaan työeläkevakuuttamisen erityispiirteet, kuten se että työeläkelaitoksilla on ainoastaan yksi ”tuote”, lakisääteinen työeläkevakuutus, jonka sisältöön asiakas eli vakuutettu ei voi vaikuttaa.

1 Lainsäätäjien vaihtoehdot

Kestävän rahoituksen tiedonantoasetus ei lähtökohtaisesti koske suomalaista lakisääteistä työeläkejärjestelmää, joka rinnastetaan kansalliseen sosiaaliturvaan. Suomi on EU:hun liittymissopimuksessaan rajannut oikeuden pitää sitä koskevat päätökset kansallisina. Tiedonantoasetuksen artikla 16 kuitenkin sisältää jäsenvaltio-option, jonka perusteella jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa asetusta kansallisia sosiaaliturvajärjestelmiä hallinnoiviin eläketuotteiden kehittäjiin, eli käytännössä Suomen tapauksessa suomalaiseen lakisääteiseen työeläkevakuutukseen.

Asetuksen suora soveltaminen lakisääteiseen työeläkevakuuttamiseen tarkoittaisi sitä, että ensimmäistä kertaa Suomen EU-jäsenyyden aikana Euroopan komissio saisi suoran päätäntävallan lakisääteiseen työeläkejärjestelmäämme. Se olisi merkittävä periaatteellinen linjanmuutos aikaisempaan.

Toinen vaihtoehto on, että Suomi pidättäytyy soveltamasta jäsenvaltio-optiota, ja että asetuksesta ei aiheudu vaikutuksia lakisääteistä työeläkevakuuttamista harjoittaville vakuutusyhtiöille.

Kolmas vaihtoehto, jota me kannatamme, on että tiedonantoasetuksen artikloista katsotaan sellaiset kohdat, jotka luontevasti soveltuvat työeläkevakuuttamiseen, ja niiden pohjalta tehdään kansalliset muutokset lakiin työeläkevakuutusyhtiöistä.

2 FA:n ehdotuksen perustelut

Kestävän rahoituksen tiedonantoasetuksen tavoitteina on parantaa institutionaalisten sijoittajien ymmärrystä sijoitustensa kestävyysvaikutuksista, sekä ehkäistä viherpesua

velvoittamalla sijoitustuotteiden valmistajat ja sijoituspalvelujen tarjoajat kertomaan sijoitusten kestävyysvaikutuksista nykyistä avoimemmin. Asetuksen velvoitteet kohdistuvat siis kolmeen erityyppiseen finanssialan toimintaan: institutionaalisten sijoittajien omiin sijoituspäätöksiin, sijoituspalvelujen tarjontaan sekä sijoitustuotteiden valmistamiseen ja myyntiin. Näistä kolmesta edellä mainitusta toiminnasta lakisääteiset työeläkevakuuttajat harjoittavat ainoastaan ensimmäistä, eli omatoimista sijoittamista.

Katsomme, että asetuksen suora soveltaminen lakisääteiseen työeläkevakuuttamiseen aiheuttaisi työeläkevakuutusyhtiöille tulkinnallista epäselvyyttä asetuksen sijoituspalvelujen tarjontaa ja sijoitustuotteiden liikkeelle laskemista koskevien kohtien osalta. Lisäksi nuo tulkintaepäselvyydet jäisivät Euroopan komission ratkaistavaksi, joten emme pystyisi itse vaikuttamaan siihen mitä käytännön seurauksia asialla voisi työeläkevakuutusyhtiöille olla. Emme usko, että tämä olisi suomalaisten työeläkevakuutettujen edun mukaista.

Kannatamme kuitenkin asetuksen tavoitteita. Merkittävinä institutionaalisina sijoittajina ja yhteiskunnallisina toimijoina myös suomalaisten työeläkevakuuttajien tulee tarkastella sijoitustoimintansa vaikutuksia kestävän kehityksen tavoitteille, sekä kertoa niistä asiakkailleen eli suomalaisille yrityksille, työntekijöille ja eläkkeensaajille. Ehdotamme, että saattaaksemme kansallisen työeläkejärjestelmämme muiden EU:n institutionaalisten sijoittajien kanssa samalle tasolle kestävyystietojen läpinäkyvyydessä, tehtäisiin kansalliset muutokset työeläkevakuutusyhtiöitä koskevaan sääntelyyn (laki työeläkevakuutusyhtiöistä). Kansallisten lakimuutosten perustaksi soveltuvat ainakin seuraavat tiedonantoasetuksen artiklat:

- Artikla 3, joka velvoittaa kertomaan, miten kestävyysriskit huomioidaan sijoituspäätöksissä.
- Artikla 4 kohdat 1 ja 2, jotka velvoittavat kertomaan, miten sijoittaja huomioi merkittävimmät negatiiviset kestävyysvaikutukset, asianmukaisen huolellisuuden käytäntönsä negatiivisten kestävyysvaikutusten ehkäisemiseksi, vaikuttamispolitiikkansa sekä onko sijoittaja sitoutunut joihinkin kansainvälisiin yritysvastuuseen liittyviin aloitteisiin tai sopimuksiin.

EU-sääntelyn mukailemisesta työeläkevakuutusyhtiöiden sääntelyyn on olemassa ennakkotapaus. Vuonna 2019 osakkeenomistajien oikeuksien direktiivin kansallisen toimeenpanon yhteydessä direktiivistä katsottiin sellaiset kohdat, jotka luontevasti soveltuvat myös työeläkevakuuttamiseen, ja niiden pohjalta tehtiin työeläkevakuuttamista koskevat kansalliset lakimuutokset (686/2019). Tämä ratkaisu on osoittautunut toimivaksi. Näin pystyttiin toteuttamaan EU-sääntelyn tavoitteet aiheuttamatta työeläkevakuutusjärjestelmälle tarpeetonta tulkinnallista epäselvyyttä suomalaisen työeläkevakuutusjärjestelmän erityispiirteet huomioiden. Tällä ratkaisulla Suomi säilytti työeläkevakuutusjärjestelmänsä sääntelyn kansallisessa päätösvallassa.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi